ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
п. код 9930 Каспичан
индекс и дата ВОС 329
15.11.2021г.
срок на изпълнение

Member of CISQ Federation
RINA
CERTIFIED MANAGEMENT SYSTEM
ISO 9001

Система за управление на качеството ISO 9001:2015

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА КАСПИЧАН

КМЕТ
телефон : +359 +05351 / 74 74
факс : +359 +05351 / 74 70
E-mail: obshtina@kaspichan.org

REPUBLIC OF BULGARIA
MUNICIPALITY OF KASPICHAN

Mayor's
Phone: +359 +05351 / 74 74
Fax: +359 +05351 / 74 70
E-mail: obshtina@kaspichan.org

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
КАСПИЧАН

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА КАСПИЧАН
Вх. No 08-00-151
15.11 2021г.
п. код

ПРЕДЛОЖЕНИЕ
ОТ МИЛЕНА НЕДЕВА –
КМЕТ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН

ОТНОСНО: Последваща оценка на въздействието на Общински план за развитие на Община Каспичан за периода 2014-2020 година

Уважаема госпожо Председател,
Уважаеми дами и господа общински съветници,

В Закона за регионалното развитие е регламентирано, че не по-късно от една година след изтичането на периода на действие, кмета на общината внася за одобряване в общинския съвет Последваща оценка на въздействието на Общински план за развитие на Община Каспичан за периода 2014-2020 година.

Предвид гореизложеното, предлагам Общински съвет Каспичан, на основание чл. 21 ал. 1 т. 24 от ЗМСМА, чл. 34, ал. 1 от Закона за регионалното развитие, § 37 от Закона за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие и чл.26, ал.1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалната развитие да приеме следното

Р Е Ш Е Н И Е :

На основание чл.21 ал.1 т.24 от ЗМСМА, чл. 34, ал.1 от Закона за регионалното развитие, § 37 от ПЗР към Закона за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие и чл. 26, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалната развитие, Общински съвет Каспичан одобрява Последваща оценка на въздействието на Общински план за развитие на Община Каспичан за периода 2014-2020 година.

ВНОСИТЕЛ:
МИЛЕНА НЕДЕВА
КМЕТ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН

Изготвил:
инж. Славей
Директор на

Съгласувал:
адв. Цветанка Котларова
юрист

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

ЗАЛИЧЕНО на основание чл.4,§2 и чл.6, §3 от Регламент (ЕС)2016/679

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА

НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА
КАСПИЧАН
ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

гр. КАСПИЧАН

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Методология на извършване на последващата оценка

II. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението и общото въздействие

III. Оценка на степента на постигане на съответните цели и приоритети

IV. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси

V. Изводи и препоръки от проведената последваща оценка на изпълнението на Общински план за развитие на община Каспичан за периода 2014-2020 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

Този документ представя резултатите от извършената последваща оценка (ПО) на Общинския план за развитие (ОПР) на община Каспичан за периода 2014-2020 г., изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за регионалното развитие (ЗРР - чл.34 и чл.36) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР).

Общинският план за развитие на община Каспичан за периода 2014-2020 г. е средносрочен планов документ, съобразен с националната политика за регионално развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината.

Последващата оценка на изпълнените общински планове за развитие е заключителния етап в комплексната система за оценяване реализацията на основните управленски документи, предхождан от предварителна и междинна оценки.

Чрез последващите оценки на изпълнените общински планове за развитие се прави рекапитулация на цялостната реализация, качеството на получените резултати и нивото на постигнатите очаквани и неочаквани ефекти.

Последващата оценка е предприето действие за анализ на провеждането и резултатите от определен брой инициативи, които се осъществяват в повече или по-малко, формализирана методологична и институционална рамка с оглед на отчитането и/или подобряването на определени публични дейности, по-специално посредством сравняване на резултатите с поставените цели и с използваните средства.

Съизмеримостта на постигнатите резултати с първоначално формулираните цели води до търсене на обяснение за отклоненията, т.е. до изследване на причините за идентифицирани дефицити и извличане на поуки, които да бъдат полезни за следващия програмен период.

Последващата оценка има за цел да установи как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са потвърдени предвидените цели.

Тя проучва факторите за регистрирания успех или неуспех на намеренията за промяна, прави обобщени изводи за устойчивостта на резултатите и осигурената продължителност на въздействията. В идеалния случай тази оценка следва да се изготви по време на подготовката за следващото програмиране, т.е. поне една година преди датата на

приключване на Общинския план за развитие. Последващата оценка е част от различните механизми за контрол на публичните действия.

Целта на настоящата последваща оценка е да осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от прилагането на Общинския план за развитие на община Каспичан през периода 2014-2020 г., да направи препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие и за подобряване на управлението и координацията през новия програмен период.

За постигането на тази цел са изпълнени следните задачи:

• Изследване на първоначалните резултати от изпълнението и общото въздействие на ОПР;

• Актуален преглед на изпълнението на плана за съответствие и приложимост на заложените цели и приоритети;

• Изводи и препоръки за подобряване на политиката за регионално и местно развитие през новия програмен период.

Основните критерии, които са използвани при изготвяне на последващата оценка на ОПР са: приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

В изготвянето и обсъждането на проекта на Последваща оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Каспичан за периода 2014-2020 г. взеха участие представители на Общинската администрация и различни заинтересовани страни.

I. МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА

Последващата оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Каспичан за периода 2014-2020 г. се фокусира върху аналитичния обзор и сравнителния анализ на резултатите и въздействието от прилагането на ОПР при отчитане на настъпилите социално-икономически и политически промени на местно, регионално и национално ниво, в светлината на промените в регионалната политика на ЕС и регистрираните резултати от прилагането на оперативните програми за България.

Последващата оценка включва:

1. оценка на общото въздействие;

2. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;

3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Избраната методика е насочена към постигане на обективност на оценката относно изпълнението на ОПР, стратегията и мерките за координация на документа. Последващата

оценка преминава през следните основни етапи: проучване, анализ и оценка, съгласуване и приключване.

Методиката за осъществяване на последващата оценка се основава на структуриран и систематичен процес на събиране, анализиране и представяне на информацията и може да бъде обобщена по следния начин:

1. Избор на логика на интервенцията. Избраната методика за оценка насочва вниманието върху изпълнението и подобряването на качеството на планирането. Фокусът върху изпълнението се постига чрез оценка на ефикасността и ефективността, докато фокусът върху подобряването на качеството и съотносимостта на планирането се постига чрез:

• Актуален преглед на изпълнението на ОПР;

• Изследване на промените в контекста на плана за развитие;

• Извършване на необходимите промени, за да се оптимизира въздействието на ОПР.

2. Разработване на оценителна методика. Методическият инструментариум на последващата оценка включва използването на определени критерии за оценка, които характеризират потенциала за реализация и качеството на резултатите при изпълнението на Общинския план за развитие на община Каспичан 2014-2020 г.:

• Стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие за текущия планов и програмен период;

• Нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за регионалното развитие;

• Отразяване и влияние върху състоянието и промените в социално-икономическия профил на общината за наблюдавания период след 2014 г.;

• Постигнати резултати, въздействие и изпълнение на целите и приоритетите на ОПР;

• Ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината;

• Политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие;

• Устойчивост на постигнатите желани ефекти – ще продължат ли те да съществуват и отвъд времевия хоризонт на ОПР.

Количествените индикатори за наблюдение на ОПР, определени в самия план за развитие, не осигуряват достатъчна база за изготвяне на обективна последваща оценка.

В резултат, екипът предварително разработи критерии за оценка, които да допълват количествените параметри. Основната им цел е да определят качеството и степента на изпълнение на целите и приоритетите, да допринесат за поставянето на обективна оценка на развитието на общината и сравнение на постигнатите резултати и ефективно планиране на следващите действия.

3. Набиране на данни – първични и вторични. Методите за набиране на информация за изпълнение на последващата оценка са:

• Работни срещи и консултации с представители на община Каспичан;

• Работа с документи и статистическа информация – подбор, съпоставяне, анализ, оценка и екстраполация, синтез.

На този етап беше създадена организация за събиране на статистическа информация и проучване на основните планови и стратегически документи - Общински план за развитие (ОПР) на община Каспичан 2014-2020 г., Междинна оценка по изпълнението на Общински план за развитие (ОПР) на община Каспичан 2014-2017 г., Актуализиран документ за изпълнение на Регионален план за развитие на Североизточен район 2014-2020 г.

При изготвянето на доклада бе обработена и анализирана статистическа информация, предоставена официално от Националния статистически институт и Агенция по заетостта. Проследени са конкретните приноси на отделните оперативни програми за изпълнение на всеки от приоритетите на ОПР, като е направена количествена експертна оценка (в %) и са използвани данни от Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на Европейския съюз – ИСУН и Областен информационен център - Шумен. Анализиран е напредъкът по всички приоритети на ОПР, като избраният подход на качествено оценяване позволява да бъдат направени изводи и заключения в сравнителен план за степента на изпълнение на приоритетите на ОПР.

4. Методи за анализ и оценка на обобщената информация:

- Количествен анализ — извършен по индикаторите за резултат в ОПР
- Качествен анализ — извършен по индикаторите за въздействие в ОПР

Използваните методи за анализ на събраната информацията са: сравнителен анализ; причинно-следствен анализ; аналогия; екстраполация; критериална оценка; експертна оценка; синтез; индукция; дедукция; селекция.

При анализа са приложени критерии, които характеризират качеството на цялостното изпълнение на ОПР (2014-2020) на община Каспичан. Основните критерии са: ефективност (какъв е постигнатият резултат спрямо поставената цел), ефикасност (какви са вложените средства за постигане на целта), въздействие (кои потребности на различните

групи бенефициенти са удовлетворени), устойчивост (колко дълготрайни във времето ще бъдат постигнатите резултати).

5. Приложение на оценителната методика – Този етап включва обобщаване, анализ и оценка на събраните данни, факти и информация. Последващата оценка обхваща времевия период 2014-2020 г., като анализите, констатациите и експертните преценки ще се отнасят до тенденции или ключови и характерни за периода факти и данни, без да се достига до детайли по години или по отделни компоненти на икономическите, социалните и екологичните сектори.

Последващата оценка включва анализ и оценка и на изпълнението на целите и приоритетите, релевантността на ОПР и капацитета за координация на отговорните за неговото прилагане органи. Направени са съответните изводи, обобщения и препоръки за разработването и подобряване на работата по изпълнение на плановия документ за новия програмен период.

6. Формулиране на изводи и препоръки. Изводите и препоръките по отношение на изпълнението на общинския план за развитие за изминалия програмен период и насоките за следващия ще са базирани на:

• Експертност при разработването на последващата оценка;

• Актуална, достоверна и пълна количествена и качествена информация;

• Адекватни методи и за анализ;

• Обективна система от критерии за оценка;

• Ясно очертани и описани тенденции за развитие на общината;

• Обективни критерии за оценка на изпълнението, на стратегията и на координацията;

• Фактологически и методически обосновани оценки и препоръки за разработване на плановия документ на общината за следващия програмен период.

Прилагането на описаната методология за оценка дава основание да бъдат посочени няколко съществени извода:

• Преглед на индикаторите за мониторинг и оценка на изпълнението на ОПР и тяхното допълване и прецизиране. Препоръчително е индикаторите за оценка да имат количествена характеристика и да се определят формите за тяхното предварително събиране, с цел тяхното обезпечаване с данни в етап на оценка и планиране на последващи действия.

• Повишаване на съществуващия административен капацитет в областта на изготвянето, изпълнението, отчитането, наблюдението и вътрешната оценка на

стратегически планови документи, както и тяхното актуализиране в съответствие с динамично променящата се заобикаляща среда.

Източници на информация - ОПР се реализира главно чрез ефективната реализация на проекти и програми за местно развитие в рамките на общината, изпълнявани от публични и частни организации. Важно е да бъдат отчитани постигнатите резултати по проекти, получили безвъзмездно финансиране по ОП, както и такива с междурегионален характер.

Информационното осигуряване на последващата оценка се базира на следните по-важни източници:

• Официални страници на УО на Оперативните програми;

• Регионална статистика на Евростат;

• Данни, анализи и публикации на НСИ и АЗ;

• ИСУН - Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;

• Официалната страница на Европейския съюз;

• Официални справки от община Каспичан.

За събиране на информация е използвана анализираната анкета, проведена през началото на 2021 год. при разработването на Плана за интегрирано развитие на община Каспичан за периода 2021-2027 год., проведена сред структурите на гражданското общество и представители на бизнеса на територията на общината.

Обследваните и анализирани в процеса на изготвяне на последващата оценка са следните документи:

• ОПР на община Каспичан за периода 2014 – 2020 г.;

• Регионален план за развитие на СИРП за периода 2014 – 2020 г.;

• Междинна оценка по изпълнение на ОПР на община Каспичан за 2014 – 2017 г.;

• Официални справки и доклади за изпълнение на проекти, програми и политики на територията на община Каспичан;

• Бюджети на община Каспичан;

• Годишни справки и доклади за изпълнението на ОПР;

• Актуални стратегически документи от по-високи нива.

II. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Като цяло, идеята на Последващата оценка за изпълнението на Плана за развитие е да обобщи с изводи, какви са постиженията, на основата на придобитите ползи (резултати)

от предприетите действия и получените ефекти (въздействия) от реализираните цели, довели до промяна в живота на местната общност.

В стратегическата част на Общинския план за развитие на община Каспичан 2014-2020 г. са включени: визия, главна цел, 3 стратегически цели, 4 приоритета и 39 мерки.

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Визията на община Каспичан е добре формулирана и актуална и звучи така: **„Община Каспичан – развит туристически и културен център, с конкурентноспособна промишленост и екологично селско стопанство, създаващи заетост и висок жизнен стандарт."**

Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичния потенциал на общината, заложен най-вече в нейното предимство на транспортно-логистичен и туристически център, ще бъде повишена степента на икономическо развитие, ще бъдат подобрени условията за живот и ще бъде преодолян демографския проблем.

Постигането на желаната визия следва да се осъществи чрез определените главна и стратегическа цели.

ГЛАВНА ЦЕЛ

Устойчиво местно развитие с високи равнища на заетост, подобрено качество на живот и преодоляване на бедността, основани на потенциала и ресурсите на общината за постигане на общ икономически напредък.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Цел 1: Развитие на местната икономика, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в туризма, селското стопанство, промишлеността и съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.

Цел 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, чрез подобряване качеството и стандарта на живот, ограничаване на демографската криза, насърчаване на образованието и социалното включване.

Цел 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство и културно-историческото наследство.

Всяка специфична цел е изпълнявана, чрез съвкупност от мерки и дейности, които са обобщени в Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. под формата на приоритетни проекти, обезпечени с човешки, финансов, времеви ресурс и съобразени с капацитета и възможностите на Общината.

Приоритетите на ОПР – Каспичан са били съгласувани и съобразени с планови и стратегически документи от по-високо ниво. Приоритетите съчетават местния потенциал с целите и насоките за развитие на регионално, национално и европейско ниво:

Приоритети, специфични цели и мерки:

Приоритет 1: Икономическо развитие на района, насърчаване на предприемачеството и инвестициите с приоритети туризъм, селско стопанство, промишленост и логистика

Специфична цел 1.1: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите

Мярка1.1.1: Стимулиране на местното предприемачество

Дейности:

- Създаване на нови и разрастване на съществуващите предприятия в промишлеността, търговията, услугите и туризма;

- Повишаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията;

- Изграждане на логистични центрове;

- Развитие на индустриална зона на град Каспичан чрез изграждане на необходимата инфраструктура;

- Помощ при стартиране за неселскостопански дейности в селските райони;

- Подобряване информираността на бизнеса;

- Повишаване на предприемаческите умения.

Мярка 1.1.2: Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие

Дейности:

- Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства в областна на туризма, услугите и промишлеността;

- Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори;

- Активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на общината;

- Развитие на ПЧП;

- Създаване на благоприятни условия с цел подпомагане на инвеститорите.

Мярка 1.1.3: Стимулиране на сътрудничеството и партньорството

Дейности:

- Развитие на международното сътрудничество и връзки с побратимени градове;

- Развитие на междуобщинско сътрудничество и дейности;

- Съвместни проекти в партньорство с НПО.

Специфична цел 1.2: Развитие на селското и горското стопанство

Мярка 1.2.1: Разнообразяване на земеделските култури

Дейности:

- Увеличаване на трайните насаждения (лозя, овощни градини и други);

- Изграждане и модернизиране на хидромелиоративна инфраструктура;

- Увеличаване на площите за поливното земеделие;

- Развитие на зеленчукопроизводство.

Мярка 1.2.2: Развитие на животновъдството

Дейности:

- Създаване, модернизация и разширяване на животновъдните обекти;

- Внедряване на стандарти за качество и производство на безопасни храни и изисквания за хуманно отглеждане на животните.

Мярка 1.2.3: Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство

Дейности:

- Стартова помощ за развитие на малки стопанства от млади фермери;

- Технологично обновяване на земеделските стопанства;

- Инвестиции в преработка на селскостопанска продукция;

- Подобряване на научно-техническото, информационното, организационното и пазарното обслужване на местните селскостопански производители;

- Насърчаване сдружаването на производителите и кооперирането на участниците във веригата за реализация на земеделски продукти и храни.

Мярка 1.2.4: Поддържане и развитие на горските ресурси и развитие на ловно стопанство

Дейности:

- Залесяване на пустеещи и на неземеделски земи;

- Подобряване превенцията срещу горски пожари и др.;

- Подобряване стопанисването на горите чрез увеличаване дела на отгледните сечи;

- Създаване на ловни бази за развитие на ловното стопанство;

- Развитие на събирането на билки, гъби и други съпътстващи дейности.

Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на интегриран туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство

Мярка 1.3.1: Подпомагане развитието на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите

Дейности:

- Създаване на общинска стратегия и програма за развитие на туризма;

- Разработване на междуобщински маркетингови и рекламни стратегии и програми за съвместни туристически дейности;

- Развитие на интегриран туризъм, базиран на природно-ландшафтните и културни даденост и ресурси;

- Организиране на културни събития за привличане на туристи;

- Осигуряване статут на „туристическо селище" за с. Кюлевча;

- Участие в регионални, национални и международни туристически борси, научни конференции, изложения и панаири, посещения на пътнически агенти, туроператори, автори на пътеводители, журналисти;

- Маркетингови и рекламни дейности.

Мярка 1.3.2: Развитие на природни, културни и исторически атракции

Дейности:

- Възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване на туристически атракции, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др.;

- Създаване на специализирана устройствена схема за развитие на туризъм в общината включена в общинска концепция за пространствено развитие;

- Създаване на туристически атракции (музей на открито, исторически възстановки, възстановяване на стари занаяти) в гр. Плиска и кв. Калугерица;

- Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите и подобряване на транспортния достъп;

- Създаване на екопътеки и еко-маршрути;

- Създаване на база и маршрути за ловен туризъм;

Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района

Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места

Мярка 2.1.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите

Дейности:

- Подобряване на условията и повишаване безопасността на труда в предприятията;

- Повишаване производителността на труда и доходите.

Мярка 2.1.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години

Дейности:

- Наемане на работа на млади хора за чиракуване и стажуване;

- Старт в кариерата за лица завършващи средно и висше образование.

Мярка 2.1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия

Дейности:

- Стартиране на самостоятелна стопанска дейност;

- Обучения на безработни лица за разработване и управление на собствен бизнес.

Мярка 2.1.4: Стимулиране на трудовата мобилност за увеличаване равнището на заетостта и доходите

Дейности:

- Осигуряване по възможност на редовен обществен транспорт за насърчаване на трудовата мобилност в общината;

- Преференции за транспорт до работното място.

Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда

Мярка 2.2.1: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила

Дейности:

- Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица;

- Повишаване относителния дял на лицата с висше образование.

Мярка 2.2.2: Превенция на отпадането от пазара на труда

Дейности:

- Насърчаване на работодателите за запазване и увеличаване на заетостта;

- Стимули за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, в т.ч. за лица над 50-годишна възраст.

Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение

Мярка 2.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда

Дейности:

- Насърчаване на социалната икономика и социалните предприятия;

- Осигуряване на адаптирани работни места за нуждите на хора с увреждания;

- Курсове за професионална квалификация и повишаване икономическата активност на лица в неравностойно положение.

Мярка 2.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот

Дейности:

- Намаляване на бариерите за достъп на маргинализираните общности до пазара на труда;

- Повишаване мотивацията на маргинализираните групи за включване в обществения живот.

Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство

Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата

Мярка 3.1.1: Ремонт и реконструкция на републикански, общински пътища и улични мрежи

Дейности:

- Ремонт на път SHU1083 20063 /III - 2007/ Плиска – археологически резерват Плиска;

- Ремонт на път SHU1111 20061 (1) /III - 701 /Нови пазар - Граница общ.(Нови пазар - Каспичан) - Плиска / III - 2007/.

- Ремонт на път VAR1210 20054 /III - 731, Черноок - Блъсково /Градинарово - Снежина -граница общ. (Провадия - Каспичан) - Марково / III - 2082/

- Ремонт, обновяване и доизграждане на улична и пешеходна инфраструктура в гр. Каспичан и кв. Калугерица, гр. Плиска, с. Кюлевча, с. Каспичан, с. Златна нива, с. Върбяне, с. Могила, с. Марково и с. Косово.

- Изграждане на пешеходен надлез, свързващ двете части на гр. Каспичан.

Мярка 3.1.2: Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Дейности:

- Воден цикъл – подмяна на водопровод, изграждане на канализация и ПСОВ за град Каспичан;

- Изграждане на допълнително водоснабдяване в с. Кюлевча;

- Подмяна на водопроводните мрежи в гр. Плиска, с. Златна нива, с. Кюлевча и с. Каспичан.

Мярка 3.1.3: Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите

Дейности:

- Осигуряване на широколентов достъп и преодоляване на “цифровата изолация”;
- Подобряване качеството и обхвата на мобилните комуникационни услуги.

Мярка 3.1.4: Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ

Дейности:

- Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради;
- Въвеждане на ВЕИ в общинска инфраструктура;
- Въвеждане на енергоспестяващо улично LED осветление във всички населени места в Община Каспичан;
- Усвояване потенциала на територията за използване на слънчевата енергия.

Мярка 3.1.5: Комплексно планиране и устройство на територията

Дейности:

- Разработване на Общ устройствен план на община Каспичан;

- Разработване на Концепция за пространствено развитие на община Каспичан, акцентираща на приоритетните зони на територията на общината;

- Разработване на Програма за опазване на околната среда, включваща и управлението на отпадъци на територията на общината;

- Паспортизация на всички общински сгради – описание на сградния фонд, съоръженията и въвеждане на система за наблюдение.

Мярка 3.1.6: Благоустрояване и обновяване на населените места

Дейности:

- Ремонт и обновяване на площади;

- Ремонт и обновяване на сгради на кметства и други общински сграда;

- Благоустрояване и изграждане на паркове, зелени площи, зони за отдих, паркинги и други обществени територии;

- Насърчаване на частните инвестиции за подобряване на жилищната среда;

Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси

Мярка 3.2.1: Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии

Дейности:

- Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и почвите;

- Насърчаване на екосистемните услуги, вкл. Натура 2000 и зелена инфраструктура;

- Изготвяне на планове за управление на Защитените местности в общината;

- Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.

Мярка 3.2.2: Подобряване управлението на отпадъците

Дейности:

-Изграждане на материално техническа база за управление на битовите отпадъци образувани от територията на община Каспичан, включително закупуване на сметосъбираща техника и съдове за отпадъци.

- Подобряване на съществуващите практики и условия за събиране, транспортиране, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци;

- Рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в с. Каспичан;

- Рекултивация на промишлено сметище в с. Каспичан.

- Ликвидиране на нерегламентирани сметища в общината;

- Изграждане на площадки за компостиране на биоразградими отпадъци;

- Осигуряване на допълнителни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места от общината.

- Информационни дейности по прилагане на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

- Информационна кампания във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението.

Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги

Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет

Мярка 4.1.1. Повишаване на административния и институционален капацитет

Дейности:

- Повишаване капацитета на общинската администрация и общинския съвет за управление, изпълнение, наблюдение и оценка на планови и стратегически документи;
- Предоставяне на услуги на „едно гише" и електронни административни услуги.

Мярка 4.1.2. Подобряване на квалификацията и уменията на служителите в администрацията

Дейности:

- Участие в обучителни семинари и специализирани квалификационни курсове;
- Обмен на опит с чуждестранни общини и въвеждане на добри практики за подобряване на ефективността в работата на служителите.

Мярка 4.1.3. Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на администрацията

Дейности:

- Въвеждане на мерки насочени към засилване на контрола, прозрачността, отчетността и утвърждаване на ефективни механизми за мониторинг;

- Изграждането на нова административна култура, ориентирана към нуждите на обществото, чрез ефективни действия за публичност на административните услуги.

Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование

Мярка 4.2.1: Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование

Дейности:

- Повишаване качеството на образованието и уменията на човешките ресурси - използване на информационни и комуникационни технологии;

- Създаване на оптимални условия за самоподготовка на учениците, пълноценен отдих и извънкласни форми на обучение;

- Разгръщане на творческите способности на децата и учениците;

- Осигуряване на условия за реализиране на задължително образование с фокус върху децата в риск и деца от малцинствени групи;

- Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици.

Мярка 4.2.2: Обновяване на материалната и техническа база на образователните институции

Дейности:

- Поддръжка на образователната инфраструктура;

- Обновяване и оборудване на учебни кабинети, образователни лаборатории, работилници и спортни съоръжения.

- Адаптиране на детски площадки и спортни съоръжения в детските градини и училищата към изискванията за безопасност и функционалност.

Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и качествени здравни услуги

Мярка 4.3.1: Подобряване на материално - техническата база в здравеопазването

Дейности:

- Подобряване на материално-техническата база в здравните заведения;
- Ремонт на Поликлиниката в град Каспичан;
- Ремонт и обновяване на здравни служби във всички населени места от Община Каспичан.

Мярка 4.3.2: Повишаване качеството и подобряване достъпа до здравни услуги

Дейности:

- Повишаване броя на лекарите и стоматолозите, обслужващи населението на общината;

- Подобряване достъпа и осигуряване на мобилност на медицинските услуги;

- Разширяване броя на предлаганите здравни услуги в Община Каспичан;

Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги

Мярка 4.4.1: Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура

Дейности:

- Разкриване на два центъра от семеен тип за настаняване на възрастни хора в с. Кюлевча и за възрастни хора с увреждания в с. Върбяне с капацитет по 15 места.
- Увеличаване капацитета на ДЦВХУ с. Кюлевча от 30 на 40 места и разширяване на материалната база.
- Функциониране на ЦСРИ по проект с капацитет 20 места и последващо обвързване на услугата като делегирана социална дейност с капацитет 30 места.
- Разкриване на два центъра за настаняване от семеен тип за лица от 11 до 18 годишна възраст с общ капацитет 8 места, разположени в две общински жилища.
- Разкриване на Кризисен център за деца от 3 до 12 годишна възраст с капацитет 10 места.

Мярка 4.4.2: Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността

- Закупуване на специализирани транспортни средства за осигуряване на мобилност на социалните услуги.
- Закупуване на специализиран транспорт за разнос на храна предназначен за нуждите на домашен социален патронаж.
- Разширяване дейността и капацитета на Домашен социален патронаж;
- Предоставяне на услугите „Личен асистент", „Социален асистент" и „Домашен помощник";
- Предоставяне на услугата Обществена трапезария.

Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности

Мярка 4.5.1: Инвестиции, свързани с опазване, възстановяване и използване на културното наследство

Дейности:

- Съхраняване, реставрация, консервация и социализиране на културно-историческото наследство;

- Професионално обучение на експерти по маркетинг на културно-историческото и природното наследство.

Мярка 4.5.2: Обновяване, ремонт и оборудване на културни институции

Дейности:

- Насърчаване развитието на културните институции, чрез обновяване на сградния фонд и доставка на необходимото специализирано оборудване;
- Ремонт и оборудване на читалищата в община Каспичан;
- Възстановяване и опазване на религиозните храмове на територията на община Каспичан;
- Подобряване на достъпа до културни услуги в адаптирана архитектурна среда.

Мярка 4.5.3: Развитие на художествена самодейност и на културни събития

Дейности:

- Създаване и популяризиране на иновативни културни събития;
- Насърчаване дейността на самодейни и художествени състави;
- Организиране на ежегоден Национален фестивал „Майстори на шеговития къс разказ";
- Културен обмен с различни културни институции от страната и чужбина;
- Закупуване на носии за месните самодейни състави.

Мярка 4.5.4: Ремонт, модернизация и изграждане на спортна инфраструктура

Дейности:

- Ремонт и обновяване на спортни съоръжения във всички населени места;
- Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски и спортни площадки в община Каспичан.

Мярка 4.5.5: Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове

Дейности:

- Създаване на ефективна и систематизирана програма за развитие на физическото възпитание и спорта;
- Подкрепа за развитие на местни спортните клубове и млади спортни таланти;
- Създаване на условия за пълноценно използване на свободното време на младите хора;
- Превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора.

В своята съвкупност така формулираните приоритети и стратегически цели, и тяхната успешна реализация допринасят за изпълнение на визията и постигане целите на регионално, национално и европейско ниво.

В ОПР са заложени мерки, голяма част от които са релевантни и адекватни на съществуващата социално-икономическа ситуация и нуждите на целевата територия и

населението на Каспичан. Мерките са съобразени с формулираните приоритети и цели за развитие на общината.

Индикативната финансова таблица към ОПР е съгласувана с Оперативните програми и ПРСР, като конкретни източници на средства и дейности, които те финансират.

Подробна аналитична информация се съдържа в междинната оценка на дейностите, ресурсите и очакваните въздействия на ОПР за периода от началото на неговото действие до 2017 г. Анализът проследява изпълнението на приоритетите, като оценката е направена на база Справки от Община Каспичан за изпълнените през периода 2014-2017 г. проекти, Отчети и Доклади на Кмета за реализацията на ОПР през последните години, въпросник, попълнен от общината и информация от ИСУН.

За плановия период 2014-2020 г. във финансовата таблица към ОПР на община Каспичан са предвидени инвестиции на обща стойност 113 655 000 лева, в това число частни и публични инвестиции, както и привлечени средства от европейски и други фондове и програми. Общата стойност на одобрените проекти със средства от ЕС са 8 049 344,12 лв. Проектите на община Каспичан са 15 на брой, на обща стойност 3 226 634,30 лв.

По данни на Областен информационен център – Шумен, община Каспичан се нарежда на 3 място в Област Шумен по привлечени средства по Европейски фондове, след общините Шумен и Нови пазар.

Община Каспичан се справя с техническото изпълнение на ОПР и на етапа на последваща оценка отчитаме относително добра обща реализация на база заложени и изпълнени проекти, разпределени по отделните мерки. Отчетени са и проектите и дейностите, финансирани ежегодно със собствени средства на Община Каспичан и субсидии от Държавния бюджет. Реалното финансово и техническо изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно.

ИЗВОДИ:

Визията на ОПР на община Каспичан 2014-2020 г. звучи актуално и отговаря на приоритетите на НСРР, Плана за развитие на СИР и визията на ОСР – Шумен.

В общия си вид стратегията за развитие на общината с акценти върху икономиката, инфраструктурата и човешките ресурси е уместна по отношение на основните нужди и проблеми на целевия район и не следва да се променя.

За плановия период 2014-2020 г. във финансова таблица на ОПР на община Каспичан са заложени средства по съответните мерки на обща стойност 113 655 000 лева, а в края на периода е отчетено общо изпълнение на обща стойност 16 840 503 лева. От Програмата за развитие на селските райони за общински и частни проекти

на територията на община Каспичан са сключени договори за безвъзмездна помощ на обща стойност 4 522 946,91 лева.

Според гражданите през периода 2014-2020 г. община Каспичан се развива към по-добро. Изпълнението на Общинския план за развитие е допринесло за подобряване живота на хората и на социално-икономическата ситуация в района като цяло.

Изводът, който се налага от всички изброени факти е, че в края на 2020 г. финансовото изпълнение на ОПР на база изпълнени проекти, усвоени средства и инвестиции в целевата територия, включително проекта на местни фирми е за около 16 840 503 лева или 14,82% спрямо заложеното в плана. Този процент е условен и не отчита всички частни инвестиции в общината и проектите и дейностите, финансирани ежегодно със собствени бюджетни средства на Община Каспичан и субсидии от Държавния бюджет. Реалното финансово изпълнение на плана е по-голямо, но не може да бъде измерено точно. Това е сравнително добро изпълнение предвид амбициозния и нереалистичен план на Общината.

III.
ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

След направен подробен анализ на реализираните проекти по изпълнението на ОПР на Община Каспичан за периода 2014-2020 г. бяха изведени следните конкретни данни за постигнатия напредък по приоритети, както следва:

Изпълнение на Приоритет 1: Икономическо развитие на района, насърчаване на предприемачеството и инвестициите с приоритети туризъм, селско стопанство, промишленост и логистика

Специфична цел 1.1: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите

Мярка1.1.1: Стимулиране на местното предприемачество

- Насърчаване на предприемачеството във "Вент Инженеринг" ООД на стойност 250 000,00 лв. на стойност 124 799,56 лв.
- Модернизация на земеделското стопанство на ИРА 86 ЕООД.
- Работни места в "Ринг" ООД на стойност 188 160,64 лв.
- Изграждане на цех за производство на зеленчукови консерви в УПИ VI-900, кв.43, по плана на гр. Каспичан на стойност 748 090,45 лв.
- Модернизирана е линия за бутилиране и вътрешнозаводска лаборатория в „Крис ойл 97“ ЕООД, с частично финансиране по МИГ Нови пазар-Каспичан.

- Модернизация на технологичното оборудване и повишаване на качеството на услугите на "АПДПИП Иван Мартиньон" ЕООД на стойност 77 600,00 лв.
- През 2018 г. предприятията „Станев“ ЕООД, „Велпа“ ЕООД и „Херти“ АД разширяват производството си.
- Изграден е Цех за производство на безалкохолни напитки в гр. Каспичан на „Айсис“ ООД;
- "Енергийна ефективност във "Велпа" ЕООД", на стойност 2 130 000,00 лв.
- Стартова помощ за развитие на стопанството на млад земеделски стопанин Десислава Данчева Стоянова на стойност 48 895,00 лв.
- „Изграждане на цех за първична обработка и пакетиране на ядки, закупуване на машини и оборудване” на стойност 387 983,02 лв.
- Повишаване на конкурентоспособността на „Микроинвест“ ООД, чрез закупуване на сървъри на стойност 136 400,00 лв.
- „Възстановяване на щети по гори пострадали от катастрофични събития, болести и вредители в района на ТП „ДГС Омуртаг”, ТП „ДГС Шумен“, ТП „ДГС Нови пазар“, ТП „ДГС Варна“, ТП „ДГС Генерал Тошево“, ТП „ДЛС Балчик“ и ТП „ДЛС Тервел” при СИДП ДП, гр. Шумен“ на СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ, на стойност 38 431,15 лв.
- Стартова помощ за развитие на малкото стопанство на Данчо Русев, на стойност 29 337,00 лв.
- Стартова помощ за развитие на малкото стопанство на Дафина Христова, на стойност 29 337,00 лв.
- Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19, на стойност 109 474,00 лв.
- Стартова помощ за развитие на малкото стопанство на Марин Христов, на стойност 29 337,00 лв.

<u>Мярка 1.1.2: Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие</u>

Няма реализирани.

<u>Мярка 1.1.3: Стимулиране на сътрудничеството и партньорството</u>

Продължава сътрудничеството с община Нови пазар чрез МИГ „Нови пазар - Каспичан".

Реализирани са следните проекти:

- „РЕШАВАМЕ ЗАЕДНО В ОБЩИНА КАСПИЧАН“, проект на ФОНДАЦИЯ "АДЕЛЕ", в партньорство с община Каспичан, на стойност 76 809,32 лв.

- „АГЕНТИ НА ПРОМЯНАТА“, проект на "Юнайтед Партнърс“ ЕООД1 в партньорство с Фондация "Образователно сътрудничество, Община Каспичан и Neticle Technologies LTd, на стойност 163 347,93 лв.
- „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПАТРОНАЖНА ГРИЖА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАСПИЧАН И ОБЩИНА ВЕНЕЦ“, на стойност 290 829,44 лв.
- „ЗАЕДНО НАМИРАМЕ ИНТЕГРАЦИОННИ РЕШЕНИЯ“, проект на община Каспичан в партньорство със СДРУЖЕНИЕ "ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ "АМАЛИПЕ" на стойност 436021,75 лв.
- „ВСИЧКИ СМЕ РАЗЛИЧНИ, НО ЗАЕДНО ЗА БЪДЕЩЕТО НА ДЕЦАТА НИ“, проект на община Каспичан в партньорство със СДРУЖЕНИЕ "ЗДРАВЕ, КУЛТУРА, САМОЧУВСТВИЕ, ИНТЕГРИРАНО УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ", на стойност 171 594.24 лв.

Специфична цел 1.2: Развитие на селското и горското стопанство

Мярка 1.2.1: Разнообразяване на земеделските култури

Наблюдава се увеличаване на площите с трайните насаждения, като от началото до края на периода са нараснали от 64 дка на 704 дка.

Зеленчукопроизводството в общината е слабо развито.

В село Кюлевча „Алфа Комерс“ ООД напоява земеделските земи чрез дъждуване.

Мярка 1.2.2: Развитие на животновъдството

През периода 2014-2020 г. животновъдството търпи положително развитие, като броя на животни е нараснал. В края на 2020 год. са се отглеждали:

- свине – 3668 бр.
- говеда – 984 бр.
- овце – 2708 бр.
- пчелни семейства – 3409 бр.
- калифорнийски червеи – 750 кв. м.

Изключение прави отглеждането на кози, които са намалели на 184 бр.

Мярка 1.2.3: Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство

Модернизирани са една краве ферма на земеделски производител в село Каспичан и свине-комплекс в с. Върбяне. Разкрита е птицеферма за носачки е в град Плиска. В град Плиска е изградено предприятие за почистване, калибриране и печене на слънчогледово и тиквено семе.

Пет земеделски производители са закупили селскостопанска техника и са модернизирали стопанствата със средства по ПРСР. На територията на общината

функционира едно предприятие за сушене и обработка на билки „Плантабул“ ООД, което през 2015 г. е разширило складовата си база.

Със създаването на МИГ Нови пазар-Каспичан е осигурена възможност за кандидатстване с проекти, свързани с инвестиции в земеделските стопанства.

Мярка 1.2.4: Поддържане и развитие на горските ресурси и развитие на ловно стопанство

Започнало е актуването на общински гори, като през 2020 год. са актувани 109 дка в землището на село Могила.

Реализира се проект „Възстановяване на щети по гори пострадали от катастрофични събития, болести и вредители в района на ТП „ДГС Омуртаг”, ТП „ДГС Шумен“, ТП „ДГС Нови пазар“, ТП „ДГС Варна“, ТП „ДГС Генерал Тошево“, ТП „ДЛС Балчик“ и ТП „ДЛС Тервел” при СИДП ДП, гр. Шумен“ на СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ на стойност 38431,15 лв.

Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на интегриран туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство

Мярка 1.3.1: Подпомагане развитието на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите

Подпомагането на развитието на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите се изразява с участие в национални, регионални и международни туристически борси: През 2015 /февруари/, Община Каспичан участва с рекламни материали в международната туристическа борса „Ваканция и Спа Експо“, в град София - 33 –ти път в Интер Експо център – София участници и представители на туристическия бизнес от България и цял свят. Организатор на изложението е ПРИМ ЕКСПО. Събитието се провежда под патронажа на Министерство на туризма, в партньорство със Столична община, БХРА, БТК, БАТА, БУБСПА, АБТТА и Софийски съвет по туризъм.

През 2020 год. е стартирало изпълнението на проекти по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“ на МИГ Нови пазар – Каспичан:

- „Обновяване на зона за отдих в местност „Кирека“, на стойност 54 656.00 лв.

- „Обособяване на Посетителки център за експониране на местното културно наследство“ в с. Върбяне“, на стойност 62 269.25 лв.

- Проект на НЧ “Васил Левски – 1924“ село Върбяне – Минало, традиции, послания, съвременност“ по процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP 001-19.269 по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство,

изделия и храни“ от стратегията за местно развитие на Местна инициативна група "Нови пазар - Каспичан " на стойност 19183,20 лв.

- Модернизирани са две къщи за гости в село Могила и една в село Кюлевча.

- Одобрено е проектно предложение „Богатството на старите кулинарни традиции“ на НЧ “Христо Ботев 1896“ с. Каспичан по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“ на МИГ Нови пазар – Каспичан.

Мярка 1.3.2: Развитие на природни, културни и исторически атракции

Ежегодно във всички населени места на територията на общината се провеждат редица културни събития и фестивали за привличане на туристи.

Изградена е екопътека между село Кюлевча и село Могила.

ИЗВОД: В Стратегическата част на ОПР и индикативната финансова таблица към него в Приоритет I са заложени 9 мерки, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 29 900 000 лева. На етапа на ПО на ОПР по приоритета са отчетени 23 частни проекта за 4 517 223,48 лева, които са ползвали средства от ЕС Напредъкът в изпълнението на Приоритет I е 15 % като стойност на съотношение заложено/изпълнено. Необходимо е да се направи уточнението, че в стойността са включени само обекти на частни предприятия, за които е известно, че са ползвали средства от Програми на ЕС. Не са включени частни инвестиции, които са ползвали средства със собствен или банков източник, тъй като за тях няма информация в община Каспичан. Известни са инвестиции в областта на туризма, животновъдството, земеделието и други, като нови къщи за гости в с. Кюлевча, овцеферма в село Златна нива, дестилерия за маслодайни растения, нови трайни насаждения, които не можем да включим в анализа, поради липса на информация за тяхната стойност.

Техническото изпълнение на Приоритет I е 90 % - по 8 от мерките са извършени действия за тяхната реализация. По мярка „Създаване на публично-частни партньорства и инициативи за икономическо развитие“ няма постигнати резултати. За изпълнението на приоритета говорят добрите показатели за структуроопределящите отрасли за местната икономика в Община Каспичан, а именно преработващата промишленост, селското стопанство, търговските дейности, транспортните услуги, хотелиерските и ресторантьорски услуги, които са се развили и продължават да се развиват.

През периода на ОПР 2014-2020 г. предприятията на територията на Община Каспичан са се увеличили от 199 броя на 220, което е ръст от 10%. Произведената

продукция е нараснала от 102990 хил. лв. през 2013 г. на 132297 хил. лв. през 2018 г., което е повече от 25% нарастване. Генерираната печалба за 2013 г. е 5675 хил. лв., през 10175 хил. лв. за 2018 г. Разходите за възнаграждения за 2013 г. са 12650 хил. лв., през 2018 г. са 21861 хил. лв., което е ръст от 42%. Разходи за Дълготрайни материални активи за 2013 г. са били 102402 хил. лв., през 2018 г. - 116250 хил. лв. - ръст от 12 %.

Добавена стойност по факторни разходи за 2013 г. са били 31 837 хил. лв., през 2018 г. - 50 985 хил. лв., т.е. ръст от 39 %.

Изпълнение на Приоритет 2: Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района

Специфична цел 2.1: Подобряване достъпа до заетост и създаване на нови работни места

Мярка 2.1.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите

По тази мярка общинска администрация няма много възможности за влияние, но чрез текущи и основни ремонти на сгради общинска собственост са подобрени условията на труд в следните институции: Полицейски участък град Каспичан, сградата на общинска администрация, помещенията на Общинска служба „Земеделие, Дирекция Бюро по труда - клон Каспичан, общинска сграда /клуб на пенсионера/, ремонтирани са кметствата в с. Марково и с. Косово, сградата на бившето кметство в с. Златна нива, клуба на пенсионера в гр. Плиска, клуба на пенсионера в с. Каспичан, сградата на ЦНСТДБУ „Слънце“, ДЦПЛУ с. Кюлевча, Домашен социален патронаж гр. Каспичан и други.

Частният сектор, развиващ дейност на територията на общината също обновява техническата си база, с което подобрява условията на труд.

Отчита се сериозен ръст и повишаване на доходите през периода 2014-2020 г. Разходите за възнаграждения за 2013 г. са 12650 хил. лв., през 2018 г. са 21861 хил. лв., което е ръст от 42%. Тъй като последните статистически данни са за 2018 г. предполага се, че ръстът на доходите е по-висок поради увеличаването на минималната заплата през 2019 г. и 2020 г.

Мярка 2.1.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години

Безработицата сред младите хора към 31.12.2020 г. е 12,92% от всички регистрирани или 42 лица. Част от младите хора напускат малките населени места и емигрират в чужбина

или предпочитат големия град. Процента на безработните младежи от селата е в пъти по-голям от процента безработни младежи от общинския център. Единствената алтернатива за работа в селата са програмите за заетост.

За периода 2014-2020 г., със съдействието на ДБТ Нови пазар, са включени в заетост 307 младежи до 29 годишна възраст. По програми и мерки за заетост и обучение по ЗНЗ са устроени 16 лица. Включени в проекти по ОП „РЧР" са 118 младежа. Устроени на работа на заявени работни места от работодатели са 229 младежа.

Стартирани за развитие на самостоятелна стопанска дейност по програма „Млад фермер" са шест младежи.

Безработни, завършили курсове за професионална квалификация за периода 2014-2020 г. – 73 лица.

Мярка 2.1.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия

Стартирани за развитие на самостоятелна стопанска дейност по програма „Млад фермер" са шест младежи.

Мярка 2.1.4: Стимулиране на трудовата мобилност за увеличаване равнището на заетостта и доходите

Повечето от фирмите на територията на общината осигуряват служебен транспорт на работниците и служителите си.

Специфична цел 2.2: Повишаване качеството на човешките ресурси и постигане на съответствие с изискванията на пазара на труда

Мярка 2.2.1: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила

Равнището на безработица в общината към 31.12.2020 г. е 11.3%, за сравнение - през 2013 г. е бил 26%.

Безработни, завършили курсове за професионална квалификация за периода 2014-2020г. – 73 лица.

Регистрираните лица с висше образование към 31.12.2020 г. са 26, което е 8% от броя на всички регистрирани лица.

Мярка 2.2.2: Превенция на отпадането от пазара на труда

Относно превенцията на отпадането от пазара на труда на лица над 50-годишна възраст, със съдействието на ДБТ Нови пазар са включени в заетост 682 лица над 50-годишна възраст. По програми и мерки за заетост и обучение по ЗНЗ са устроени 77 лица. Включени в проекти по ОП „РЧР" са 61 лица над 50-годишна възраст. Устроени на работа на заявени работни места от работодатели са 261 лица над 50-годишна възраст.

Повишаването на икономическата активност и намаляването равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда и маргинализираните общности за периода 2014-2020 г. са реализирани следните мерки:

- Заетост при лицата с намалена работоспособност - включени в заетост 232 лица с намалена работоспособност.
- По програми с мерки за заетост и обучение по ЗНЗ са устроени 38 лица. Включени в проекти по ОП „РЧР" са 62 лица с намалена работоспособност.
- Устроени на работа на заявени работни места от работодатели са 133 лица с намалена работоспособност.

През целия период се изпълнява Европейската гаранция за младежта чрез реализация на действията, заложени в Националния план за действие по заетостта за нейното изпълнение. Изпълнението на съществуващите и новите програми, проекти и мерки, финансирани от държавния бюджет и по ОП „РЧР" се даде възможност за включване на по-голям брой младежи в обучение и заетост.

Приоритетни групи на пазара на труда са:

- безработните младежи до 29 г. с подгрупа до 25 г.;
- младежите, които нито се обучават, нито са заети (NEETs);
- безработните над 50-годишна възраст;
- безработните лица с трайни увреждания;
- продължително безработните лица и безработните без професионална квалификация.

Специфична цел 2.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение

Мярка 2.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда

През 2014-2020г. със съдействието на ДБТ Нови пазар са включени в програми за заетост лица с намалена работоспособност. По мерки за заетост и обучение и проекти за заетост по ЗНЗ са устроени лица с увреждания. Включени са в проекти по ОП „РЧР". Голям брой са устроени на работа на заявени работни места от работодатели са лица с намалена работоспособност.

През периода се е изпълнявала Европейската гаранция за младежта, чрез реализация на действията, заложени в Националния план за действие по заетостта. Изпълнението на програмите, проектите и мерките, финансирани от държавния бюджет и по ОП РЧР 2014-2020 г. са дали възможност за включване на голям брой младежи в обучение и заетост. Усилията са били насочени към изпълнение на изискванията на Европейската гаранция за

предоставяне на всички младежи до 25-годишна възраст, с престой до 4 месеца без работа и неучастващи в образование или обучение, на качествено предложение за работа, продължаване на образованието, чиракуване или стаж. За улесняване на преходите на младежите от безработица и неактивност към обучение/образование или заетост са използвани всички налични инструменти на активната политика на пазара на труда.

Активната политика на пазара на труда е била насочена към следните основни целеви групи:

- Безработни младежи до 29 г. с подгрупа до 25г., младежи, които нито се обучават, нито са заети (NEET's);
- Безработни над 50-годишна възраст.;
- Продължително безработни лица, включително от ромски произход;
- Безработни с ниска или нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и недостиг на ключови компетентности, в т.ч. безработни с ниско образование (включително от ромски произход);
- Хора с увреждания.
- Лица извън работната сила, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица.

Действията на Агенцията по заетостта са насочени към подкрепа икономическото и социалното възстановяване и стабилизирането на пазара на труда. Както и към ограничаване на безработицата, чрез заетост в реалната икономика, включително на неравнопоставените групи на пазара на труда, като се възстановяват част от разходите на работодателите за наемане на безработни от тези групи, приоритетно от най-слабо развитите региони.

<u>Мярка 2.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот</u>

По програми с мерки за заетост и обучение е осигурена работа за лица, основно от целевата група.

С помощта на мултидисциплинарен екип се е работило с децата за обхващането и задържането им в образователната система.

В изпълнение на този приоритет са реализирани следните по-важни проекти:

- Проект „Активни и можещи младежи в гр. Каспичан", съвместно изпълнен от Община Каспичан и Сдружение "Българите - памет и бъдеще", финансиран от Министерство на младежта и спорта, по Националната програма за младежта.
- „Всички сме различни, но заедно за бъдещето на децата ни".
- „Заедно намираме интеграционни решения" – етап 1.
- „Заедно намираме интеграционни решения" – етап 2.
- „Агенти на промяната"

ИЗВОД: ***В Стратегическата част на ОПР и индикативната финансова таблица към него в Приоритет II са заложени 8 мерки, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 1 640 000 лева. На етапа на ПО на ОПР по приоритета са отчетени 4 общински проекта, финансирани по Оперативни програми. Останалите дейности са финансирани със собствени бюджетни средства или субсидии от Държавния бюджет. Общата стойност на инвестициите по Приоритет II е 1 010 320,52 лева, което представлява 61,6% от заложените. Техническото му изпълнение е 62% - от 8 мерки, 3 не са реализирани, а 5 са реализирани.***

Изпълнение на Приоритет 3: Подобряване и възстановяване на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство

В изпълнение на този приоритет са реализирани следните по-важни проекти и дейности:

Специфична цел 3.1: Доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и подобряване качествата на средата

Мярка 3.1.1: Ремонт и реконструкция на републикански, общински пътища и улични мрежи

През оценявания период със средства на ЕС и по капиталовата програма на община Каспичан са ремонтирани следните общински пътища и улици:

- Ремонти по Общински пътища – 247 707 лв.

- Ремонти по улиците в населените места в общината на обща стойност – 2 455 667 лв.

- Изграден е пешеходен надлез, свързващ двете части на гр. Каспичан от НКЖИ гр. София.

Мярка 3.1.2: Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Подновени са водопроводи на обща стойност: 1 914 831 лв.

Изработени са прединвестиционни проучвания за изграждане на ПСОВ, канализация и подмяна на водопроводна мрежа за град Плиска на стойност 32 000 лв.

Мярка 3.1.3: Подобряване качеството и обхвата на телекомуникациите.

- Няма информация за извършени инвестиции в сектора.

Мярка 3.1.4: Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ

Направени са инвестиции за подмяна на дограмата в по-голямата част от общинския сграден - ЦНСТДБУ „Слънце“, ДЦПЛУ с. Кюлевча, кметства, читалища, пенсионерски клубове и други сгради.

Санирани са жилищните блокове на ул. „Мадарски конник“ № 117 и № 119 на обща стойност 1 400 228,99 лв.

През годините са подменени уличните осветителни тела във всички населени.

Мярка 3.1.5: Комплексно планиране и устройство на територията

В процес на съгласуване е Общ устройствен план на община Каспичан;

Разработена е Концепция за пространствено развитие на община Каспичан 2014-2020 г.

Разработване на Програма за опазване на околната среда на община Каспичан 2014-2020 г.

Мярка 3.1.6: Благоустрояване и обновяване на населените места

- Ремонт и обновяване на сгради общинска собственост – 1 285 733 лв.
- Изградени са спортни площадки в град Каспичан и Плиска – 452 495 лв.
- Облагородяване на Централни зони и паркове в населените места – 443 887 лв.

Специфична цел 3.2: Опазване на околната среда и пълноценно използване на природните ресурси

Мярка 3.2.1: Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии

През отчетния период е обособена Защитена зона “Каменица” за опазване на природните местообитания (BG0000138).

Мярка 3.2.2: Подобряване управлението на отпадъците

- Закупен е камион за сметоизвозване и се преминава на собствено организиране на сметоизвозването на всички населени места в общината. Закупени нови контейнери тип „Бобър“ за нуждите на Община Каспичан“. Общия брой на разположените контейнери е 635 броя.

- Извършвано е предварително третиране на смесените битови отпадъци. Инсталацията за сепариране на отпадъците е собственост на „Евро Импекс“ ЕООД, което има сключен договор с общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово за предварително третиране на смесени битови отпадъци.

- През периода 2014-2020 г. системата за разделно събиране на отпадъци продължава да се състои от по един жълт контейнер 1500л., зелен контейнер тип „Иглу“ 1180л. във всички 35 точки. Жълтите контейнери са предназначени за събиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаси и метали, а зелените – за събиране на стъклени отпадъци от опаковки. Контейнерите се обслужват по предварително определен график.

Контейнерите тип „Иглу“ са изработени от стъклопласт, материал който е по-трудно горим и по-здрав от полиетилена, и с минимум риск от счупване при вандалски набези.

Община Каспичан има сключен Договор за третиране и съхраняване на строителните отпадъци с фирма “ГОЛДЪН ФИЙЛД” ООД, които се изхвърлят за рекултивация на кариера с. Златна нива.

В изпълнение на чл.19, ал.3, т.7 от ЗУО в Община Каспичан е въведена система за разделно събиране на част от масово разпространени отпадъци, с цел увеличаване на дела на оползотворяване и рециклиране на отпадъците.

Община Каспичан има сключени договори с:

- ООп „Рекобат” АД за НУБА (Негодни за употреба батерии и акумулатори).
- ООп „Грийнтех“ АД за ИУЕЕО (Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване).

Община Каспичан, като член на РСУО-Шумен е била част от проект *„Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“*.

Община Каспичан съвместно с Общински център за опасни отпадъци между общините в РСУО-Шумен са организирали събиране на опасни отпадъци от домакинствата – безплатно за жителите на общината. Събирането се е осъществявало чрез мобилен пункт.

Няма изградена площадка за компостиране на биоразградими отпадъци на територията на общината.

През 2017 г. е завършена рекултивацията на общинското депо за твърди битови отпадъци с. Каспичан. Стойността на обекта е 324 409.69 лв. финансиран от ПУДООС.

Рекултивация на промишлено сметище в с. Каспичан не е извършена. Периодично се почиства от нерегламентирано изхвърлени отпадъци от населението.

<u>ИЗВОД:</u> ***В Стратегическата част на ОПР и индикативната финансова таблица към него в Приоритет III са заложени 8 мерки, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 66 530 000 лева. На етапа на ПО на ОПР по приоритета са отчетени около 10 056 959 лв. инвестиции по общински и държавни проекти, финансирани по Оперативни програми, собствени бюджетни средства и субсидии от Държавния бюджет. Напредъкът в изпълнението на Приоритет III е добър. Финансовото изпълнение е 15% от очакваните инвестиции. Заложените дейности по мерките са 23, като 16 са изпълнени. Техническото изпълнение на Приоритет III е 70%.***

Изпълнение на Приоритет 4: Подобряване на качеството и достъпа до административни, здравни, образователни, социални и културни услуги

Специфична цел 4.1: Подобряване на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет

Мярка 4.1.1. Повишаване на административния и институционален капацитет

Реализиран е проект „Ефективно партньорство при разработване, изпълнение и мониторинг на общински политики в община Каспичан“ по ОПАК. Основни цели по проекта е повишаване капацитета на общинска администрация, гражданско участие при формирането на общинските политики и планови документи и въвеждането на система за мониторинг на изпълнението на политиките. Проекта е на стойност 69 239 лв.

В изпълнение Целите на администрацията през оценявания период са въведени в изпълнение промените в Наредбата за административното обслужване. За създадената организация на работа са изготвени и утвърдени Вътрешни правила за административното обслужване, Харта на клиента, Вътрешни правила за обратна връзка с потребителите. Въведени са задължителните стандарти при комуникация и обслужване на гражданите.

В изпълнение на Закона за електронното управление е въведено предоставянето на електронни административни услуги на 4 – то ниво чрез Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги на ДАЕУ. В Административния регистър са вписани всичките 128 административни услуги, които предоставя Община Каспичан, които са в съответствие с тези публикувани на официалния сайт на общината. Осигурена е информация относно всяка една от предоставяните услуги в съответствие с АПК, Административния регистър по чл. 61, ал.1 от Закона за администрацията. Въведени са електронни административни услуги на 4 ниво на предоставяне чрез Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги. Общият им брой към момента е 65, като се работи в посока създаване на възможност за предоставяне на всички услуги по електронен път.

През отчетния период на 12.10.2020г. в деня на Българската община, на церемонията по връчване на Годишните награди на Националното сдружение на общините в Република България, нашата община беше отличена с престижната награда на Съвета на Европа – Европейски етикет за иновации и добро управление на местно ниво. Европейският етикет за иновации и добро управление е сертификат за цялостно качество на управлението в общините и се оценява по единни критерии и процедури, разработени от Съвета на Европа, за всички държави-членки. Това е признание за постигнато високо качество на управление,

основан на принципите за добро демократично управление на местно ниво, съгласно утвърдения европейски стандарт.

Мярка 4.1.2. Подобряване на квалификацията и уменията на служителите в администрацията

По ОПАК са реализирани два проекта „Община Каспичан – ефективна и компетентна общинска администрация“ и „Община Каспичан – квалифицирани служители и качествено обслужване“ по които са обучени 210 служители. Общата стойност на проектите е 184 595 лв.

В изпълнение на целите на администрацията и повишаване на административния капацитет се изготвя работен план за обучения на служителите в Общинска администрация Каспичан. За периода е проведено обучение на 12 служителя по 33 модула от Института по публична администрация (ИПА) - структура към Министерския съвет на Република България и водещата институция за обучение на служители в държавната администрация, Център за професионално обучение „Кибер Академия“ и Консорциум „ЕОП България“.

Мярка 4.1.3. Повишаване информираността на гражданите за дейността и резултатите от работата на администрацията

Възобновено е издаването на общински вестник „Устрем“ от 3.05.2018 г., с което се повишава информираността и подобрява достъпа до актуални новини и информация за всички събития случващи се в нашата община, за всички решения на Общинския съвет, за проектите, по които се работи, за обявените процедури. Вестника се разпространява безплатно.

Специфична цел 4.2: Осигуряване на качествено образование

Мярка 4.2.1: Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование

През м. декември 2020г. приключи проект „Заедно намираме интеграционни решения“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, който беше насочен към подпомагане образователната интеграция на учениците от етническите малцинства в община Каспичан. Партньори по проекта бяха четирите училища на територията на общината.

Една от основните задачи на този проект беше осигуряване равен достъп до качествено образование за учениците от етническите малцинства. Дейностите бяха насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства; към подобряване на образователната среда в училище чрез изграждане на извънкласни форми, в които заедно да работят ученици от различни етнически групи и да изграждат умения за толерантно поведение.

Благодарение на проектните дейности, учениците, за които българският език не е майчин успяха да подобрят степента на владеене на български език.

В рамките на проекта бяха проведени допълнителни занимания със застрашени от отпадане ученици от етническите малцинства. В училищата, включени в проекта бяха разкрити 16 извънкласни форми, в които заедно работиха близо 200 ученици от различни етнически групи.

Образователните институции с полудневни и целодневни предучилищни групи в Община Каспичан взеха участие в проекта „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 - 2020 г.

С решение № 123 по протокол № 8 от 28.05.2020г. на Общински съвет Каспичан през м. май беше приета Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Каспичан 2020-2021, в изпълнение на която беше разработен Годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Каспичан за 2020г.

Сред заложените и изпълнени цели на плана са подобряване на условията за равен достъп до образование на всички деца, намаляване дела на отпадналите и преждевременно напусналите образователната система деца и ученици, насърчаване на участието на образователните институции в национални програми и проекти и др.

В изпълнение на целите на плана община Каспичан осигури специалисти към социалните услуги на територията на общината, които да предоставят допълнителна подкрепа на децата и учениците от образователните институции.

С решение № 116 по протокол № 7 от 31.03.2020 г. на Общински съвет Каспичан през м. март беше приета Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за определяне и администриране размера на местните такси и цени на услуги на територията на Община Каспичан, която регламентира отпадането на таксите в общинските детски градини на територията на общината, с цел подобряване възможностите за равен достъп до образование на децата от уязвимите групи.

Реализиран е проект „Всички сме различни, но заедно за бъдещето на децата ни“, който е допринесъл за намаляване на някои от сериозните проблеми в образователната система в най-ранна детска възраст на децата от етническите малцинства и/или маргинализирани обществени групи и от семейства, търсещи или получили международна закрила. Стойност на проекта 171 594.24 лв.

Мярка 4.2.2: Обновяване на материалната и техническа база на образователните институции

Извършен ремонт на покрива на СУ „П. Волов“ град Каспичан в размер на 82382 лв. и спортното игрище за 30 000 лв. Обновено е кухненското оборудване към ученическия стол за 29 500 лв.

Специфична цел 4.3: Повишаване достъпа до устойчиви и качествени здравни услуги

Мярка 4.3.1: Подобряване на материално - техническата база в здравеопазването

Реализиран е проект за саниране и газифициране на сградата със смесено предназначение за здравни и социални услуги в град Каспичан. Проектът е финансиран от НДЕФ с 15% съфинансиране на община Каспичан. Стойността на инвестицията е 214 500 лв., като приносът на общината е 32 200 лв.

Мярка 4.3.2: Повишаване качеството и подобряване достъпа до здравни услуги

- Закупено е ново оборудване за ЦСРИ. През 2015 г. е реализиран проект "Разширяване на материалната база на Център за социална рехабилитация и интеграция - Каспичан" и е направен ремонт на помещенията, където се помещава на стойност 13 200 лв.
- Реализиран е проект „Модернизация на технологичното оборудване и повишаване на качеството на услугите на "АПДПИП Иван Мартиньон" ЕООД на стойност 77 600,00 лв.
- По проект "Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността или в домашна среда" е закупен лекотоварен автомобил с подемник за инвалидна количка за повишаване мобилността на социалните и здравни услуги.
- По проект „Предоставяне на патронажна грижа на територията на община Каспичан и община Венец“ е закупен лек автомобил за инвалидна количка за повишаване мобилността на социалните и здравни услуги.
- Открит е здравен кабинет с Златна нива в ремонтираната сграда на бивше кметство.

Специфична цел 4.4: Разширяване обхвата и вида на социалните услуги

Мярка 4.4.1: Изграждане и обновяване на обекти на социалната инфраструктура

От заложените дейности:

- Разкриване на два центъра от семеен тип за настаняване на възрастни хора в с. Кюлевча и за възрастни хора с увреждания в с. Върбяне с капацитет по 15 места.

- Увеличаване капацитета на ДЦВХУ с. Кюлевча от 30 на 40 места и разширяване на материалната база.

- Разкриване на два центъра за настаняване от семеен тип за лица от 11 до 18 годишна възраст с общ капацитет 8 места, разположени в две общински жилища;

- Разкриване на Кризисен център за деца от 3 до 12 годишна възраст с капацитет 10 места;

няма реализирани и изпълнени проекти.

Мярка 4.4.2: Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността

По проект „Предоставяне на патронажна грижа на територията на Община Каспичан и Община Венец" – компонент 2 и 4 са предоставени почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги бяха предоставени за период от 18 месеца на общо 51 потребители /25 потребители от община Каспичан и 26 потребители от община Венец/ на базата на идентифицираните нужди на лицата от целевата група.

На 04.05.2020г. към проект „Предоставяне на патронажна грижа на територията на Община Каспичан и Община Венец" стартира и Компонент 3 за предоставяне на услуги в домашна среда за хора от уязвими групи, във връзка със спазване на мерки срещу пандемията от COVID 19.

Предоставяни се дейности на грижа в семейна среда на хора с трайни увреждания или тежко болни самотни хора по Закона за лична грижа.

През периода 2014-2020 г. Община Каспичан има сключени 125 договора с лични асистенти, които са полагали грижи за потребители в нужда.

Специфична цел 4.5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности

Мярка 4.5.1: Инвестиции, свързани с опазване, възстановяване и използване на културното наследство

Реализиран е Проект на НЧ “Васил Левски – 1924“ село Върбяне – Минало, традиции, послания, съвременност“ по процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP 001-19.269 по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“ от стратегията за местно развитие на Местна инициативна група "Нови пазар - Каспичан " на стойност 19183,20 лв.

Мярка 4.5.2: Обновяване, ремонт и оборудване на културни институции

Извършен е ремонт на православен храм „Св. Пророк Илия“ с. Кюлевча. Продължава изграждането на православния храм в град Каспичан.

Извършени са ремонти в НЧ „Пробуда – 1928“ гр. Каспичан, НЧ „Васил Левски – 1927“ с. Златна нива, НЧ „Христо Ботев – 1907“ с. Марково, НЧ „Васил Левски – 1924“ с. Върбяне.

Мярка 4.5.3: Развитие на художествена самодейност и на културни събития

Периода на оценяване са провеждани много културни събития и е развивана художествената самодейност, от които:

- Регионален събор в град Плиска.
- Национален събор – фестивал „Дни на предците” Плиска - в събитието са включени изяви на клубове, фолклорни изпълнители, майстори на старинни занаяти и др.
- Регионален фолклорен събор „Кирека пее и танцува”
- Международен фестивал „Майстори на шеговития къс разказ Зевзек” Каспичан
- Тържество по случай 150 г. от откриването на първата жп линия в България „Русе-Каспичан-Варна“
- Фестивала на „Младото вино и пресния суджук” Кюлевча
- Фестивал на домашната бира – Кюлевча
- Ежегодно се отбелязва празникът „Трифон Зарезан” почетен чрез пресъздаване на обичая по населени места. Проведени бяха конкурси за най-добър винопроизводител в град Каспичан, с. Каспичан, с. Могила, с. Кюлевча, с. Златна нива, с. Върбяне и гр. Плиска.
- Богат на културни изяви е и за самодейните танцови и певчески състави, детските вокални групи и театралната трупа. Безбройните награди са получени от всички, които са резултат от тяхното старание, талант и творчески напредък.
- Осъществен е културен обмен с Община Басков –Румъния.
- Осъществен е проект „От славно минало към достойно бъдеще”, чрез който са закупени носии за самодейните състави от читалищата в община Каспичан.
- Насърчавана е дейността на самодейните художествени състави, като са подпомагани финансово за участия в различни фестивали и конкурси в страната и чужбина.
- На 19.02. се отбелязва годишнина от обесването на Васил Левски – с витрини, беседи, рецитали, презентации и поднасяне на цветя беше отбелязан празника в населените места от общината. В гр. Каспичан в честването на събитието се включват и ученици от СУ “Панайот Волов“.
- Отбелязва се ежегодно Трети март – Национален празник на Република България – поднасят се цветя и венци на паметника „Майка България”. Проведена е възстановка на исторически събития и тържествена заря на площад „Възраждане”.
- През месец май акцент в културната дейност е Масовата кръщавка на деца в Голямата базилика гр. Плиска и събор, посветен на покръстването на българите и Св. Цар Борис Михаил – на 01 май в Голямата базилика в НИАР „Плиска“.
- През м. май кв. Калугерица празнува Храмов празник и празник на населеното място с молебен и водосвет в храма на квартала и тържество в читалището.
- На Възнесение Господне, Спасовден, се отбелязва празникът на село Върбяне.

- Ежегодно в село Каспичан и в село Марково се отбелязват празниците на селата.
- Също през м. юни на площада в с. Могила се отбелязва „Ден на моето родно село“- празник на село Могила.
- Проведени са Летни музикални празници „Плиска Арт“ – концерти с класическа музика с участието на солисти от България, Малта, Великобритания и Швейцария.
- Във връзка със Световния ден на фотографията се е провел Конкурс за най-добра фотография „Моето любимо място в Община Каспичан“.
- През м. ноември бяха отбелязани следните събития:
- Тържествено честване на Деня на народните будители и постановка "Невястата" на ансамбъл "Родопа" гр. Смолян.

<u>Мярка 4.5.4: Ремонт, модернизация и изграждане на спортна инфраструктура</u>

Ремонтирана е козирката на трибуната на Стадион „Локомотив“ град Каспичан 10 000 лв. и ремонт на съблекалня за 8 000 лв..

Изградена е спортна площадка, детска площадка и скейтборд атракция в град Каспичан на обща стойност 350 000 лв..

Спортната площадка в град Плиска е с подновена настилка за 17 000 лв.

<u>Мярка 4.5.5: Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове</u>

Ежегодно се приема общински план за спортната дейност в който са включени мероприятия, които се организират от спортните клубове. Застъпен е и ученическия и масовия спорт.

Община Каспичан подкрепя развитието на местните спортни клубове и младите спортни таланти като подпомага финансово спортните клубове спазвайки Наредбата на общински съвет.

<u>ИЗВОД:</u> ***В Стратегическата част на ОПР и индикативната финансова таблица към него в Приоритет IV са заложени 5 мерки, за изпълнението на които са предвидени инвестиции на обща стойност 15 585 000 лева. Напредъкът в изпълнението на Приоритет IV е много добър. Финансовото му изпълнение на база наличната информация е 1 440 595 лева или 9% от очакваните инвестиции. Техническото му изпълнение е 42% - от 5 мерки, 1 не е реализирана, което е 80%.***

<u>ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ</u>:

Анализът на етапа на ПО на ОПР показва сравнително добри резултати и напредък в изпълнението на Общинския план за развитие на община Каспичан за периода 2014 -2020 г. На база заложени и изпълнени дейности процентното техническо изпълнение на ОПР е около 75%, общото финансово изпълнение е около 25 %. От 79

дейности по мерките, 21 не са реализирани, а 12 са реализирани частично. От заложените в Индикативната финансова таблица на ОПР 113 655 000 лева са реализирани проекти 16 840 503 лева или 15%, без да са отчетени всички частни инвестиции.

Причината за недостатъчно високата реализация на финансовите показатели на ОПР е в прекалено амбициозния и нереалистичен модел на плана, разработен през 2013 г., който не е съобразен с финансовите възможности на общината и частния сектор и възможностите за финансиране на проекти.

Обобщено можем да посочим, че техническото изпълнение на приоритетите са успешни за община Каспичан. Финансовото изпълнение на ОПР 2014-2020 г. на община Каспичан е най-успешно за Приоритет II.

IV. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ, ЧРЕЗ СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие има за крайна цел да повиши ефективността и ефикасността на използваните материални, финансови и човешки ресурси за постигане на желаните резултати и въздействие.

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Каспичан 2014-2020 г. са съпоставими с текущите макроикономически и секторни процеси и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение по оперативните програми, а също така отразяват и спецификата на района. Те отговарят на изискванията на "Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020).

Избраните индикатори са:

- ✓ ***Конкретни –*** ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- ✓ ***Измерими*** - за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- ✓ ***Достъпни*** - има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- ✓ ***Адекватни*** - обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- ✓ ***Обвързани са с времето*** - на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

За целите на отчитане изпълнението на ОПР ще се използват следните видове индикатори:

- **Общи индикатори**

- **Специфични индикатори:**
- индикатори за въздействие;
- индикатори за резултат.

Общите индикатори отчитат приноса на Общинския план за развитие на община Каспичан 2014-2020 г. за постигане целите на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за реформи. Те включват и индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014 - 2020 г.

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ

- **Заетост на населението на възраст 20-64 г. (%)** – Източник: Агенция по заетостта и НСИ
- **Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията:**
  А) Съкращаване на емисиите на CO2 (%) – Източник: РИОСВ
  Б) Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление (%) – Източник: Община Каспичан и електроразпределително дружество
  В) Повишаване на енергийната ефективност (%) – Източник: Община Каспичан
- **Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище (%)** – Източник: Училища в община Каспичан
- **Нарастване на дела на висшистите на 30-34 г. (%)** – Източник: НСИ
- **Брой предприятия, получили безвъзмездна финансова помощ** – Източник: ИСУН и ДФЗ
- **Брой посещения на подпомаганите туристически атракции** - Източник: Община Каспичан **Брой новосъздадени работни места -** Източник: АЗ

Специфичните индикатори за въздействие и резултат са представени в таблицата по-долу „Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие”.

Стратегическа цел (СЦ) Приоритет (П)	Индикатор	Мярка	Базова стойност 2014	Целева стойност	Отчет 2020	Резултат
ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ						
СЦ-2	Население на община Каспичан	Брой	9030	9450	8496	Не
СЦ-2	Деца в детските градини	Брой	247	265	221	Не
СЦ-2	Ученици в училищата	Брой	750	785	558	Не
СЦ-1	Намаляване равнището на безработица	(%)	20,6	17	11,3	Да
СЦ-1	Коефициент на заетост	(%)	30	33	60,4	Да
СЦ-1	Коефициент на икономическа активност	(%)	42	45	30,6	Не
СЦ-2	Равнище на средната годишна работна заплата в общината	(лева)	7207	10250	12002	Да
СЦ-3	Население (жители) с подобрено третиране на отпадъчните води	Брой	0	3497	0	Не
СЦ-3	Население с подобрено водоснабдяване	Брой	0	7087	3177	Да
СЦ-3	Население с осигурен широколентов достъп	(%)	0	7087	8535	Не
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ						
П-2	Наети на работа безработни лица след курсове за квалификация	Брой	0	15	15	Да
П-2	Осигурени работни места за лица в неравностойно положение	Брой	0	10	41	Да
П-1	Стопански единици (предприятия) в община Каспичан (Нефинансови предприятия)	Брой	187	215	220	Да
П-1	Нетни приходи от продажби на предприятията	Хил.лв.	106791	239564	148130	Не
П-1	Произведена продукция в нефинансовите предприятия на общината	Хил.лв.	101271	238486	132297	Не
П-1	Договори за реализиране на ПЧП	Брой	0	3	0	Не
П-1	Реализирани проекти за междуобщинско сътрудничество	Брой	1	3	1	Не
П-1	Съвместни проекти реализирани в партньорство с НПО	Брой	1	3	3	Да
П-1	Леглова база в места за настаняване и/или средства за подслон	Брой	141	215	304	Да
П-1	Реализирани нощувки в местата за подслон и настаняване	Брой	334	1250	12651	Да
П-1	Туристи, посетили община Каспичан	Брой	152	545	3410	Да
П-3	Ремонтирани пътища	Км.	0	5	0,4	Не
П-3	Подобрена улична мрежа в лошо състояние	Км.	0	35	3,100	Не
П-3	Изградена нова канализационна мрежа	Км.	0	15	0	Не
П-3	Изградени нови ПСОВ	Брой	0	1	0	Не

П-3	Обновени водопроводни мрежи	Км.	0	40	0,960	Не
П-3	Отпадни води, подложени на пречистване	%	0	38	0	Не
П-3	Премахнати нерегламентираните сметища	Брой	5	8	2	Не
П-1	Обработваеми земеделски земи	Дка.	154998	168 330	199036	Да
П-1	Размер поливни площи	Дка.	12000	19 000	12000	Не
П-1	Залесени горски територии	Дка	53069	60 500	58495	Не
П-1	Животновъдни обекти	Брой	1034	1254	20	Не
П-4	Създадените "онлайн" административни услуги	Брой	0	2	65	Да
П-4	Общински служители преминали курсове и обучения	Брой	0	23	222	Да
П-4	Културни събития	Брой	5	7	23	Да
П-4	Предоставяни социални услуги	Брой	6	10	9	Не
П-4	Новосъздадени или благоустроени зелени площи	Брой	0	8	6	Не
П-4	Подобрен общински сграден фонд	Брой сгради	7	12	25	Да
П-4	Подобрено състояние на религиозни храмове	Брой обекти	0	5	5	Да
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени детски площадки	Брой	0	8	15	Да
П-3, П-4	Новосъздадени или обновени спортни площадки	Брой	0	8	4	Не

ИЗВОДИ:

Мониторингът на изпълнението на ОПР на база индикатори показва слабо и колебливо подобряване на социално-икономическото развитие на община Каспичан - частично обновяване на инфраструктурите, газификация, насърчаване на заетостта, развитие на туризма, грижа за опазването на околната среда и други положителни въздействия. Най-видимият ефект от прилагането на плана остават инвестициите в инфраструктурата – ремонт на пътища, улици, обновено улично осветление, ремонти на обществени сгради, спортни и детски площадки, училища, детски градини и др.

В ОПР на община Каспичан са заложени 41 индикатора за мониторинг и оценка на изпълнението. Част от тях са измерими, добре формулирани и могат да се заложат за измерване изпълнението на ОПР. Неизмеримите индикатори и тези, които не съответстват на плана следва да отпаднат или да се редактират и заменят с други в следващите планови документи. Постигнатите индикатори са 18 бр. Не постигнатите са 23 бр., което се дължи на прекалено завишени стойности и цели, неотговарящи на възможностите на общината в това число и частния сектор. Част от заложените индикаторите са с негативни тенденции в цялата страна и не е по силите на община

Каспичан да обърне тенденцията в положителна на местно ниво (демографски проблеми).

V. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ ПРОВЕДЕНАТА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАСПИЧАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

В Община Каспичан е създадена сравнително добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг и контрол. Спазено е изискването за ежегодно отчитане изпълнението на ОПР пред Общинския съвет, съгласно Закона за регионалното развитие и Правилника за прилагане на ЗРР. Изготвена е Междинна оценка за напредъка в изпълнението на Общинския план през 2017 г.

Създаден е добър механизъм за избор на приоритетни проекти и дейности, съгласно годишните индикативни програми на Оперативните програми, реалните нужди на общината и приоритетите и мерките, заложени в ОПР.

Проектиране и планиране се извършва ежегодно, като изборът е свързан:

- С изискванията на действащи нормативни документи, които задължават Общините да извършват определен вид дейности или изградят определен вид обекти;
- С необходимостта, продиктувана от потребностите на Общината да създава благоприятни условия за живот и да бъде притегателен център за населението, най-вече за младите хора;
- С финансовите възможности на Общината, при изисквания за съфинансиране;
- С проектната готовност на Общината при откриване на мерките по съответните програми;
- С постоянно следене на всички програми, приложими за Общината като бенефициент.

С приемането на общинския план за развитие на община Каспичан са набелязани целите и задачите, които трябва да се реализират за плановия период 2014-2020 г. Във връзка с това, Общинската администрация следи за всички възможни европейски и български програми и донорски организации, които биха могли да финансират отделни обекти, дейности и проекти, което да доведе до постигане целите на ОПР. През последните години са използвани много възможности за кандидатстване с проекти, привличане и усвояване на средства от европейски фондове и програми на българските министерства.

Местният бизнес съдейства за изпълнението на ОПР и участва активно с проекти за привличане на инвестиции в целевата територия, като кандидатства самостоятелно по

Оперативни програми, по които е бенефициент. В бъдеще бизнесът трябва да се търси като партньор на Общината за съвместни проекти и дейности, ПЧП и смесено финансиране.

Неправителствените организации не са активни и не участват пълноценно за изпълнението на плана и не изготвят проекти, с които да кандидатстват за финансиране по оперативните програми, за да допринасят за постигане на общите цели и приоритети.

Община Каспичан следва да работи за по-активно търсене и привличане на бизнеса и НПО като партньори и информиране за възможностите им самите те да усвояват средства от европейските фондове и програми.

ИЗВОДИ:

В Община Каспичан е създадена относително добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг и контрол. Това се доказва от постигнатите резултати и напредък в изпълнението на заложените приоритети. Общината е натрупала солиден опит в разработването и изпълнението на проекти от европейските фондове.

Местният бизнес съдейства за изпълнението на ОПР и участва активно с проекти за привличане на инвестиции в целевата територия. НПО и бизнеса не се търсят като партньори и източници на информация, а техните проекти и дейности също допринасят за постигане целите на ОПР.

ПРЕПОРЪКИ

Последните тенденции в развитието на Каспичан показват подобрение на социално-икономическото развитие на общината. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2014-2020 г.

В резултат на проведената последваща оценка за изпълнение на ОПР – Каспичан имаме следните препоръки:

1. Препоръките от Последващата оценка да послужат като база за актуализация на разработения вече Интегриран план за развитие за периода 2021-2027 г.
2. В Интегрирания план за развитие водещо изпълнение сред предвидените приоритети да намери постигането на устойчив икономически растеж и повишена конкурентно способност на местната икономика, което да допринесе за повишаване качеството и стандарт на живот.

3. Индикаторите за продукт и за резултат да се съобразят с вариантите на новите Оперативни програми, ПРСР и Плана за възстановяване на Европа като конкретни източници на средства и дейностите, които те финансират, както и с обема на общинския бюджет и капацитета за съфинансиране на проекти.
4. В Интегрирания план за развитие да се актуализират периодично съществуващите и да се добавят нови индикатори за мониторинг и оценка на изпълнението, които да измерват точно тенденциите в социално-икономическото развитие на общината.
5. Да се ревизира наличния проектен ресурс на Общината – готови технически/работни инвестиционни проекти и проектни предложения, за които е отказано финансиране през периода 2014-2020 г. и да се включат в ИПР 2021-2027 г. Да се търсят нови възможности за кандидатстване и финансиране на готовите проекти на общината.
6. Да се популяризира ИПР 2021-2027 г. сред гражданите и да се стимулират бизнеса и НПО да участват активно в различни дейности и проекти, за да се повиши общия напредък по изпълнение на заложените цели и приоритети.
7. Да се засили контрола по изпълнението на ИПР 2021-2027 г. от страна на Кмета на общината.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Последните тенденции в развитието на Каспичан показват подобрение на социално-икономическото развитие на общината. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на ИПР 2021-2027 г.

На тази основа, стратегията за развитие на общината за следващия програмен период следва да бъде агресивна по отношение на желания териториален баланс в развитието на общината и протичането на демографските процеси, подкрепяща по отношение на необходимите предпоставки за развитие на икономиката и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

Предвидените средства за осигуряване на публичност и прозрачност в процеса на планиране на ИПР 2021-2027 г. са по-скоро от общ принципен характер, доколкото се установява липса на конкретни целенасочени действия в тази посока в периода на реализиране на мерките за въздействие на плановия документ.

Предприетите от страна на Община Каспичан инициативи тук могат да бъдат:

• Консултации с всички заинтересовани страни за координация и мобилизация на местните ресурси, с цел успешно прилагане на политиката за местно интегрирано развитие;

• Диалог и съобразяване с мнението на гражданите;

• Обсъждане на влиянието на реалните общински политики върху ежедневието на хората;

• Достъп до гражданите, чрез предпочитани от тях информационни канали.

Необходимо е информацията за изпълнението на ИПР 2021-2027 г да е директна, доколкото принципът на прозрачност и публичност е задължително условие за всеки проект, изпълняван със средства по ОП, и доколкото Програмата за управление на община Каспичан е предвидено да се отчита ежегодно.

Нужно е също така да се предвиди разработването на механизми за събиране на актуална информация от заинтересованите страни за техния принос в изпълнение на ИПР 2021-2027 г.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта

ДБТ – Дирекция „Бюро по труда”

ДГС – Държавно горско стопанство

ДЛС – Държавно ловно стопанство

ЗРР – Закон за регионалното развитие

ИПР – Интегриран план за развитие

ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз

НПО – Неправителствени организации

НСИ – Национален статистически институт

ОП – Оперативна/и програма/и

ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”

ОСР – Областна стратегия за развитие

ОПР – Общински план за развитие

ПО – Последваща оценка

ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

ПРСР – Програма за развитие на селските райони

ПСОВ - Пречиствателни станции за отпадъчни води

ПЧП – Публично-частни партньорства

СИР – Североизточен район

СУ – Средно училище

СЦ – Стратегическа цел

УО – Управляващ орган